

Obligaciono pravo
- latinske sentence i izrazi -

1. Obligatio est iuris vinculum (Just. Inst. 1, 3, 13, pr.) – obligacija je pravna veza.
2. Debitor rei certae, rei interitu liberatur - dužnik individualno određene stvari oslobađa se obaveze njenom propašću.
3. Genera non perunt – stvari određene po rodu ne propadaju.
4. In alternativis electio est debitoris (Sec. Papinianus – D. 46, 3, 95, 1) – kod alternativnih obligacija, pravo izbora pripada dužniku.
5. Una res est in obligatione, duae sunt in solutione – jedna stvar se duguje, a sa dve se obaveza može ispuniti (facultas alternativa).
6. Plures res sunt in obligatione, sed una res est in solutione – više se stvari duguje, a jednom se obaveza može izvršiti.
7. Impossibilium nulla obligatio est (Celsus) – ništava je obaveza na nemoguće.
8. Falsa demonstratio non nocet (Gaius – D. 35, 1, 17, pr.) – netačan opis ne škodi.
9. Qui tacet consentire non videtur – ko ćuti ne saglašava se.
10. Invitatio offerendi – poziv da se ponuda učini.
11. Error (ignorantia) iuris nocet, facti non nocet (Paulus – D. 22, 6, 9, pr.) – zabluda o pravu (neznanje prava) škodi, a zabluda o činjenicama ne škodi.
12. Fraus omnia corrumpit – prevara sve kvari.
13. Forma dat esse rei – forma daje suštinu stvari.
14. Alteri stipulari nemo potest (Ulpianus – D. 45, 1, 38, 17) – niko ne može izjavom svoje volje obavezivati drugog.
15. In dubio pro debitoribus – u sumnji, ugovor treba tumačiti u korist dužnika (dobročini ugovori).
16. In dubio contra stipulatorem – u sumnji, ugovor treba tumačiti na štetu onog ko ga je sastavio (ugovori po pristupu).
17. Contractus contrahentibus lex esto (Sec. Papinianus – D. 16,3,24) – ugovor neka bude stranama zakon (Pacta sunt servanda).
18. Utile per inutile non vitiatur (Sec. Ulpianus) – korisno se štetnim ne kviri.
19. Quod ab initio vitiosum est, non producit effectum (Sec. Lifiinus – D. 50,17,210) – što je ništavo, od početka ne proizvodi posledice.
20. Quod nullum est, nullum producit effectum – što je ništavo, ne proizvodi nikakve posledice.
21. Nemo plus iuris ad/in alium transfere potest quam ipse habet (Sec. Paulus – D. 50, 17, 120) – niko na drugog ne može preneti više prava nego što sam ima.
22. Resolutio iure dantis, resolvitur ius accipientis – prestankom prava prenosioca, prestaju i prava sticaoca.
23. Nemo auditur propriam turpitudinem allegans (Sec. C. J. 2, 4, 30) – ne treba slušati onog ko se poziva na svoju sramotu.
24. Venire contra factum proprium – protivrečno ponašanje (suprotno ranijem).
25. Malitiis non est indulgendum (Celsus) – nevaljalstvo ne treba praštati.
26. Culpa in contrahendo – odgovornost na temelju pregovora.
27. Solus consensus obligat – sporazum sam po sebi obavezuje.
28. Exceptio non adimpleti contractus – prigovor neispunjenog ugovora.
29. Actio redhibitoria – tužba za raskid ugovora.

30. Actio quanti minoris – tužba za smanjenje cene.
31. Rebus sic stantibus – dok stvari tako stoje.
32. Neminem laedere – zabranjeno je prouzrokovati štetu drugome.
33. Casus sentit domino (Sec. Gaius – D. 13, 6, 18, pr.) – slučaj pogađa vlasnika („slučaj škodi onom koga zgodi“).
34. Res crescit vel perit domino (Sec. Paulus – D. 50, 17, 10) – stvar se uvećava ili propada vlasniku. Vlasnikove su i koristi i štete od stvari.
35. Culpa lata dolo aequiparatur (Sec. Ulpianus – D. 36, 4, 5, 15) – gruba nepažnja (teški nehat) se izjednačava sa namerom.
36. Volenti non fit iniuria (Ulpianus – D. 47, 10, 1, 5) – ne biva nepravda onome koji je želi (pristanak oštećenog).
37. Damnum emergens – stvarna šteta.
38. Lucrum cessans – izmakla korist.
39. Dilligentia quam in suis – pažnja koja se poklanja svojim stvarima.
40. Culpa in inspiciendo – krivica zbog nedovoljnog nadzora.
41. Culpa in instruendo – krivica zbog nedovoljnih instrukcija.
42. Culpa in eligendo – krivica zbog pogrešnog izbora.
43. Compensatio lucri cum damno – oduzimanje koristi od štete.
44. Casus mixtus – mešoviti slučaj.
45. Iure naturae aequum est neminem cum alterius detrimento et iniuria fieri locupletiozem (Pomponius D. 51, 17, 206) – opšti je princip pravičnosti da se niko ne obogati čineći drugome štetu i nepravdu.
46. Conductio sine causa – obogaćenje bez osnova (neosnovano obogaćenje).
47. Conductio indebiti – tužba za povraćaj plaćenog što se nije dugovalo.
48. Conductio ob causam futuram – tužba s obzirom na osnov koji se nije ostvario.
49. Conductio ob causam finitam – tužba s obzirom na osnov koji je doznije otpao.
50. Negotiorum gestio – nezvano vršenje tuđih poslova.
51. Negotiorum gestio utilis – korisno nezvano vršenje tuđih poslova.
52. Negotiorum gestio necessaria – nužno nezvano vršenje tuđih poslova.
53. Qui suo iure utitur, neminem laedit (Sec. Paulus – D. 50, 17, 155, 1) – ko koristi svoje pravo, nikome ne nanosi štetu.
54. Qui facit per alium, facit per se – ko radi preko drugog, isto je kao i da sam radi.
55. Mora debitoris (solvendi) – docnja dužnika.
56. Mora creditoris (accipiendi) – docnja poverioca.
57. Dies interpellat pro homine – rok opominje umesto čoveka. Ako je vreme ispunjenja obaveze određeno, poverilac nije dužan da opominje dužnika na rok.
58. Alterius mora alteri non nocet (Marcianus – D. 22, 1, 32, 4) – docnja jednog ne škodi drugome (kada se radi o deljivoj obligaciji).
59. Datio in solutum – zamena ispunjenja.
60. Datio solvendi causa – davanje radi ispunjenja.
61. Pactum de non petendo – obećanje poverioca da neće tužiti dužnika.
62. Pactum de cedendo – ugovor o ustupanju potraživanja (cesija).
63. Praetium affectiones – afekciona vrednost stvari.
64. Praetium commune – opšta (tržišna) vrednost stvari.
65. Praetium singulare – individualna vrednost stvari.